

ПОЛІТИКА УКРАЇНИ ЩОДО ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ПРАВА ЄС: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Оверчук О. В.

*кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри суспільно-правових дисциплін
Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука
м. Рівне, Україна*

Приведення законодавства України у відповідність до права ЄС є важливим елементом Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (УА). Однак, процес імплементації законодавства ЄС в Україні розпочався задовго до підписання УА, зокрема, це ж у менших масштабах передбачалося ще Угодою про партнерство та співробітництво. Крім того, ще за десять років до ратифікації Угоди про асоціацію була прийнята «Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» [1] та ряд інших законодавчих актів, які мали на меті досягнення відповідності правової системи України *acquis communautaire* з урахуванням критеріїв, що висувуються Європейським Союзом (ЄС) до держав, які мають намір вступити до нього. У 2019 році у Конституцію були внесені зміни, які закріпили курс України на членство в ЄС та НАТО, що робить адаптацію законодавства України до законодавства ЄС стратегічним напрямом української політики.

Відповідно до Угоди про асоціацію, Україна повинна змінити своє законодавство таким чином, щоб воно стало сумісним з актами права ЄС, що вказані в УА та інших документах. Тобто Україна має змінити чинні нормативно-правові акти або ухвалити нові. Крім того українські державні органи також повинні переконатись, що ухвалене законодавство ефективно виконується на практиці [2].

Відповідно до даних Навігатора Угоди, стан імплементації актів ЄС в Україні 2021 року знаходиться на досить низькому рівні.

Отже, з загальної кількості 564 актів ЄС, які мають бути імплементовані до 2025 року, це вже зроблено для 56 актів, неімплементовано у визначений термін 132 акти, розпочато процес імплементації 30 актів і розгляд не розпочато для 346 актів ЄС [3].

Намагаючись гармонізувати українське законодавство з європейським Україна зіткнулася з великою кількістю проблем. Зокрема, Україна не входить до кола країн-членів ЄС, тому для неї не працюють

принципи та механізми, що діють в ЄС. Україна також не має чіткої перспективи членства в ЄС, що повною мірою не дає можливості застосовувати підходи, які використовувались державами кандидатами на вступ до ЄС [4, с. 8].

Стан імплементації актів ЄС в Україні [3]

Акти ЄС	Загальна кількість актів, які мають бути імплементовані до 2025 р.	Виконані	Невиконані	Частково виконані	Розгляд не розпочато
Директиви	332	37	103	18	174
Регламенти	167	6	21	8	132
Рішення	44	1	5	0	38
Рекомендації	11	6	0	4	1
Інші акти	10	6	3	0	1
Всього	564	56	132	30	346

Експерти Європейського інформаційно-дослідницького центру вважають, що перед Україною при імплементації законодавства ЄС постали такі проблеми:

1. Виклики, що випливають з правової природи джерел права ЄС: правова природа регламенту, яка вимагає особливих підходів; цілі і сфера дії директив, адже часто директиви стосуються лише держав-членів ЄС і їхня безпосередня імплементація неможлива; Рішення Суду Європейського Союзу; зв'язок директив (регламентів) з міжнародними угодами [2].

Існує кілька директив, які передбачають створення спеціальних спільних органів для їхньої імплементації але Україна, не маючи статусу держави-члена чи кандидата на вступ до ЄС, не може повною мірою скористатися роботою цих органів чи долучитися до їхньої роботи. ЄС, зі свого боку, не може використати контрольну функцію Комісії та процедуру розгляду Суду ЄС, щоб контролювати процес імплементації законодавства.

2. Виклики технічного характеру: законодавство ЄС не є статичним, воно зазнає змін, а механізму імплементації найновіших актів не передбачено; якість перекладу, адже неправильний переклад термінів та понять також може створити певні непорозуміння.

3. Інституційні виклики: контроль за дотриманням європейських норм; механізм звітування; взаємні зобов'язання держав-членів; спеціальні органи в рамках директив (регламентів) [2].

Існує, на нашу думку, кілька способів подолати перешкоди, які постали перед Україною у процесі імплементації законодавства ЄС.

Потрібно більше уваги звертати на необхідність досягнення цілей акту ЄС і, якщо не можливо застосувати запропоновані механізми, запропонувати свої. Тому необхідно проводити більше консультацій між Україною та ЄС, що дозволить усунути наявні проблеми.

Україна використовує механізми звітування про виконання Угоди про асоціацію але, на нашу думку, цього не достатньо для нормальної системної роботи. Необхідно створити такий механізм звітування, який працюватиме з дати імплементації кожного окремого акту передбаченого угодою.

Враховувати найновішу редакцію законодавчого акту, який має бути імplementовано, щоб уникнути необхідності вносити правки у нещодавно прийняті акти.

Отже, імплементація законодавства Європейського Союзу, незважаючи на невизначеність щодо перспектив членства, є важливим елементом політичної стратегії України і дозволяє, не витрачаючи значних бюджетних коштів, показати стабільність та незмінність курсу на членство в ЄС.

Література:

1. Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу». *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2004, № 29, ст. 367.

2. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011?test=4/UMfPEGznhhaP1.ZixKBnfzH4s.s80msh8Ie6#Text

3. Європейська правда. Навігатор Угоди. Стан імплементації актів ЄС. URL: <http://navigator.euointegration.com.ua/eu-acts>

4. Гнидюк Наталія, Павлюк Святослав. Наближення законодавства України до права ЄС відповідно до Угоди про асоціацію: між правовими зобов'язаннями та аналізом політики? *Європейський інформаційно-дослідницький центр*. Листопад 2016. 39 с.